

Beyşehir Doğa Eğitimi

Bilim ve Doğa ile Baş Başa 12 Gün

Editör:

Prof. Dr. Ali MEYDAN

2. Baskı

 PEGEM
AKADEMI

Editör: Prof. Dr. Ali MEYDAN

BEYŞEHİR DOĞA EĞİTİMİ

Bilim ve Doğa ile Baş Başa 12 Gün

(Bu Kitap, TUBİTAK tarafından desteklenen Ekoloji Temelli Doğa Eğitimi projelerinden I 10B006 numaralı "Beyşehir Gölü Milli Parkı ve Konya Çevresinde Ekoloji Temelli Doğa Eğitimi III" adlı projenin uygulanması sırasında ders veren öğretim üyelerinin ders içeriklerinden oluşmuştur.)

ISBN 978-605-241-635-8

DOI 10.14527/9786052416358

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: 2011

2. Baskı: Mart 2019, Ankara

Yayın-Proje: Ayşe Açıköz

Dizgi-Grafik Tasarım: Ayşe Nur Yıldırım

Kapak Tasarım: Pegem Akademi

Salmat Basım Yayıncılık Ambalaj Sanayi Tic. Ltd. Şti.

Büyük Sanayi 1. Cadde 95/1

İskitler/ANKARA

Tel: 0312-3411020

Yayıncı Sertifika No: 36306

Matbaa Sertifika No: 26062

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

*13 Aralık 2018'de hızlı tren kazasında kaybettiğimiz, Türkiye'nin yetiştirdiği büyük bilim adamlarından **Prof. Dr. Berahitdin Albayrak**'ın aziz ruhuna ithaf ediyoruz.*

ÖN SÖZ

TÜBİTAK Çevre Atmosfer Yer ve Deniz Bilimleri Araştırma Grubu (ÇAY-DAG) tarafından 1999 yılında başlatılan ‘Korunan Alanlarda Ekoloji Temelli Doğa Eğitimi’ projeleri ilk olarak Termessos Milli Parkında lisans öğrencilerinin katılımıyla başlamıştır. TÜBİTAK tarafından desteklenen programlar ve projeler içerisinde bilimin popülerleştirilmesi, geniş halk kitlelerine yayılması ve bilim toplumu oluşturulması yolundaki en ciddi adımlardan birisi olarak değerlendirilebilir.

İlk yıllarda Türkiye’nin farklı illerinde yer alan milli parklar proje uygulama alanı olarak seçilir, bölgenin jeomorfolojisi, florası ve faunası temel alınarak, korunan alanın ya da proje uygulama alanının diğer kaynak değerleri de proje kapsamına alınarak teori ve uygulamanın birbirini desteklediği, katılımcıların etkin olduğu unutulmaz ve yaygın etkisi yüksek projeler gerçekleştirilirdi.

2006 yılında, günün birinde Selçuk Üniversitesine bir davet yazısı geldi. İlgisini çekecek akademisyenlerin Kemaliye, Palandöken, İğneada, Küre Dağları, Kaçkarlar, Spil dağı, Gap ve aklıma gelmeyen birçok projeye başvuru yaparak bu projelere katılabileceği belirtiliyordu. Projelerle ilgili ilk algım ‘gezelim, görelim’ tadında bir program olur düşüncesiydi. Daha sonra gidip görme ihtimalim çok az olan ‘İğneada Longoz Ormanlarında ve Gala Gölü Milli Parkında Ekoloji Temelli Doğa Eğitimi’ projesine başvuru yaptım. Projeye katıldığımda öyle düşündüğüm gibi ‘gezelim, görelim’ tadında bir program olmadığını, Türkiye’nin önemli bilim insanlarının tatil, yaz, sıcak vs demeden bu projelerde görev aldığını, bilimsel birikimlerini genç akademisyenlere uygulamalı bir şekilde aktardıklarını, gönüllü olarak katılan izci grubu lideri öğretmenlerin, araştırma görevlilerinin, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin, turist rehberlerinin vs. uzak yakın demeden projelere geldiklerini ve yaklaşık 10 gün boyunca bilgi ve deneyimlerini arttırdıklarını gözlemledim.

TÜBİTAK tarafından önem verilen hususlardan birisi de projelerin yaygın etkisiydi. Daha sonraki yıllarda proje katılımcılarının pek çoğunun yeni ve özgün projeler ortaya koyduğuna, buldukları kurumlarda çevre bilinci, doğa farkındalığı ve doğanın dilinin öğretilmesinde aktif roller aldığına şahit oldum.

İlk projeye katıldığım günden itibaren bu alandaki bilgi ve deneyimimi geliştirmemde önemli desteği olan akademisyenlerin de desteğiyle ‘Beyşehir Gölü Milli Parkı ve Konya Çevresinde Ekoloji Temelli Doğa Eğitimi Projesi’ni üç yıl boyunca gerçekleştirdik. İlgideki devamlılık ve gönüllülük daha sonraki yıllarda pek çok projede, tabiri caizse yediden yetmiş yediye pek çok katılımcıya arazi çalışmalarında ders verme, uygulama yaptırma, Türkiye’nin en güzel ve özel bölgelerinde görev alma şansına sahip oldum.

İlk yıllarda ÇAYDAG tarafından organize edilen projeler daha sonra Bilim İnsanı Destekleme Programı (BİDEB) kapsamına alındı ve Ekoloji Temelli Doğa Eğitimlerinin yanı sıra daha özel ve özgün projelerin de desteklenmesinin yanı sıra, farklı kodlarla bilim şenlikleri, proje sergilerine de destek verilmeye başlandı.

Sözün özü, güzel bir düşüncenin eseri olarak ortaya çıkan bu projeler sayesinde binlerce insan bilimle tanıştı, bilimsel deneyimlerini geliştirdi, ilk proje önerisini hazırlarken sıkça maruz kaldığım ‘ne kadar kazanacaksın’ sorusuna verdiğim ‘şanımız yürüsün, yeterli’ dediğim gibi şanları da yürümüş oldu. TÜBİTAK da toplumla ne kadar iç içe olduğunu, bilimin her yaştan insana kolaylıkla ulaştırılabileceğini göstermiş oldu.

Bu projelerde birlikte çalışma şansını yakalayamasam da, bilim camiasında yer almama ve bu cümleleri yazabilmeme vesile olan kıymetli hocam Prof. Dr. Akif AKKUŞ’a bir kez daha teşekkür ediyorum. Burada teşekkür etmek istediğim bir kişi daha var: Bu projelerin tabiri caizse fikir babası olan rahmetli hocam Prof. Dr. Sancar OZANER. İlk ortaya attığında uçuk bir fikir gibi gelse de yıllar içinde ne kadar isabetli bir iş yaptığı ortadadır. Ayrıca hem proje sürecinde verdikleri destek, hem de kitabın ortaya çıkmasındaki katkıları nedeniyle Prof. Dr. Ali DEMİRSOY, Prof. Dr. Hasan BAHAR, Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ, Prof. Dr. Bülent GÜLÇUBUK, Prof. Dr. Okan KÜLKÖYLÜOĞLU, Prof. Dr. Aydın AKBULUT, Prof. Dr. Perihan ÜNÜVAR, Prof. Dr. Mehmet Ali TABUR, Doç. Dr. Nuri ŞİMŞEKLER, Doç. Dr. Hacer ÇETİN, Dr. Öğr. Üyesi Recep BOZYİĞİT, Dr. Öğr. Üyesi Erdal ÜZEN, Dr. Öğr. Üyesi Burçin KAYNAŞ ve kitabın yayımlanmasındaki desteğinden dolayı Servet SARIKAYA’ya çok teşekkür ediyorum.

Son söz elbette kitabımızı ithaf ettiğimiz 13 Aralık 2018’de elim bir tren kazasında aramızdan ayrılan ve içimdeki acının ve sızının dinmeyeceği Berahitdin hoca ile ilgili. Yaklaşık 20 yıllık akademik hayatımda çok değerli akademisyen tanıdım, çoğundan bilmediğim, farkında olmadığım çok şey öğrendim ancak en güzellerinden, en değerlilerinden birisi hiç şüphesiz Berahitdin hocaydı. Son derece donanımlı bir astronom olmasının yanı sıra anlattığı konuları yıldız türküleriyle süsler, Nesim’inin, Pir Sultan’ın vs. deyişlerinin Türk kozmogonisiyle ilgisini kurar ve Anadolu kültürünün zenginliğine olan aşkının, muhataplarında da gerçekleşmesine vesile olurdu.

Prof. Dr. Ali MEYDAN

Nevşehir – Mart, 2019

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editör: Prof. Dr. Ali MEYDAN

1. Bölüm: Giriş

Doğada Olmak, Farkına Varmak

Prof. Dr. Ali MEYDAN - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

2. Bölüm: Ekoloji Nedir, Ne Değildir?

Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ - Akdeniz Üniversitesi

3. Bölüm: Ekolojik Kavramlara Genel Bir Bakış

Dr. Öğr. Üyesi Burçin Yenisey KAYNAŞ -

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

**4. Bölüm: Jeomorfolojik Özelliklerin Doğa Eğitiminde Kullanılması
(Batı Toroslar Örneği)**

Dr. Öğr. Üyesi Recep BOZYİĞİT - Necmettin Erbakan Üniversitesi

5. Bölüm: Konya Ovası ve Çevresinde Yeraltı Sularının Obruk Oluşumlarına Etkisi

Dr. Öğr. Üyesi Recep BOZYİĞİT - Necmettin Erbakan Üniversitesi

6. Bölüm: Türkiye'nin Biyolojik Çeşitliliğinin Temeli ve Faunası

Prof. Dr. Ali DEMİRİSOY - Hacettepe Üniversitesi

7. Bölüm: Küresel Isınmaya Jeo-Biyolojik Bakış

Prof. Dr. Ali DEMİRİSOY - Hacettepe Üniversitesi

8. Bölüm: Bitki Sistematiği - Türkiye'nin Floristik Yapısı

Dr. Öğr. Üyesi Erdal ÜZEN - İstanbul Üniversitesi

9. Bölüm: Tatlısu Ekosistemi ve Örneklemeye Yöntemleri

Prof. Dr. Aydın AKBULUT - Hacettepe Üniversitesi

10. Bölüm: Türkiye Avifaunası

Prof. Dr. Mehmet Ali TABUR - Süleyman Demirel Üniversitesi

- 11. Bölüm: Çevre Bilinci ve Çevre Eğitimi**
Prof. Dr. Okan KÜLKÖYLÜOĞLU - Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
- 12. Bölüm: Tarih ve Arkeolojinin TÜBİTAK Doğa Okullarına Katkıları**
Prof. Dr. Hasan BAHAR - Selçuk Üniversitesi
- 13. Bölüm: Kırsal Kalkınma ve Uygulama Esasları**
Prof. Dr. Bülent GÜLÇUBUK - Ankara Üniversitesi
- 14. Bölüm: Evrende Biz**
Prof. Dr. Ali MEYDAN - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
- 15. Bölüm: Ormanlar, Makiler, Keçiler ve İnsanlar**
Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ - Akdeniz Üniversitesi
- 16. Bölüm: Toros Dağları ve Boğa Kültü**
Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ - Akdeniz Üniversitesi
- 17. Bölüm: Ekoloji Temelli Doğa Eğitiminde Yaratıcı Dramanın Yeri ve Önemi**
Prof. Dr. Perihan ÜNÜVAR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma ÇALIŞANDEMİR - Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
- 18. Bölüm: Doğa Sporlarında Kondisyon Yaralanmalar ve İlk Yardımda Temel Bilgiler**
Doç. Dr. Hacer ÇETİN - Mersin Üniversitesi
- 19. Bölüm: Mevlâna: Hayatı, Felsefesi ve Doğaya Bakışı**
Doç. Dr. Nuri ŞİMŞEKLER - Selçuk Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	v
Bölümler ve Yazarları.....	vii

1. BÖLÜM

Giriş	
Doğada Olmak, Farkına Varmak	1

2. BÖLÜM

Ekoloji Nedir, Ne Değildir?	5
-----------------------------------	---

3. BÖLÜM

Ekolojik Kavramlara Genel Bir Bakış	23
---	----

4. BÖLÜM

Jeomorfolojik Özelliklerin Doğa Eğitiminde Kullanılması (Batı Toroslar Örneği)....	35
--	----

5. BÖLÜM

Konya Ovası ve Çevresinde Yeraltı Sularının Obruk Oluşumlarına Etkisi	61
---	----

6. BÖLÜM

Türkiye'nin Biyolojik Çeşitliliğinin Temeli ve Faunası	81
--	----

7. BÖLÜM

Küresel Isınmaya Jeo-Biyolojik Bakış	97
--	----

8. BÖLÜM

Bitki Sistematiği - Türkiyenin Floristik Yapısı	115
---	-----

9. BÖLÜM

Tatlısu Ekosistemi ve Örnekleme Yöntemleri.....	141
---	-----

10. BÖLÜM

Türkiye Avifaunası.....	157
-------------------------	-----

11. BÖLÜM

Çevre Bilinci ve Çevre Eğitimi.....	181
-------------------------------------	-----

12. BÖLÜM

Tarih ve Arkeolojinin TÜBİTAK Doğa Okullarına Katkıları.....	197
--	-----

13. BÖLÜM	
Kırsal Kalkınma ve Uygulama Esasları.....	213
14. BÖLÜM	
Evrende Biz.....	221
15. BÖLÜM	
Ormanlar, Makiler, Keçiler ve İnsanlar	241
16. BÖLÜM	
Toros Dağları ve Boğa Kültü	255
17. BÖLÜM	
Ekoloji Temelli Doğa Eğitiminde Yaratıcı Dramanın Yeri ve Önemi.....	267
18. BÖLÜM	
Doğa Sporlarında Kondisyon Yaralanmalar ve İlk Yardımda Temel Bilgiler	289
19. BÖLÜM	
Mevlâna: Hayatı, Felsefesi ve Doğaya Bakışı.....	307
Yazarlar Hakkında.....	321

1. BÖLÜM

GİRİŞ

DOĞADA OLMAK, FARKINA VARMAK

Prof. Dr. Ali MEYDAN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Yirminci yüzyıl, şehirleşme, sanayileşme filan derken, doğamızda olan pek çok şeyden de yıldırım hızıyla uzaklaşıyoruz. Bu hususların başında doğaya yabancılaşmak ve doğadan uzaklaşmak geliyor. 20-30 yıl öncesine kadar günlük yaşamın sıradanlığı içinde doğada olmak, doğayı bilmek, anlamak, diliyle konuşmak oldukça rutinken, şehirleşme, teknoloji, küreselleşme vs. derken, bütün bu unsurlar ancak belgesellerin konusu olabilir mi gibi bir algı oluştu. Doğada olmayınca farkındalığımız da azaldı. Belgesellerde, kitaplarda, sosyal medyada gördüğümüz herhangi bir bitkiyi, canlıyı, doğal oluşumu, çevremizde gördüğümüz zaman ilişkilendirmemiz, tanımamız nerdeyse imkânsız hale geldi. Bu imkânsızlığı ortadan kaldırmak için de ders programlarında, sivil toplum kuruluşları ya da kamu kurum ve kuruluşlarının eğitim programlarında doğa yürüyüşleri, kamplar, çevre eğitimi programları gibi etkinliklere daha çok yer verilmeye başlandı.

İnsanoğlunun çevresiyle olan irtibatı, insanlık tarihi açısından, insanlığın varolduğu günden bugüne devam ederken, birey olarak ise doğumuyla başlamaktadır. İnsanoğlu çevresiyle ve çevresindeki diğer canlılarla yaşamak zorunda kaldığını anladığı günden beri kendi yaşantısında değişiklik yapmak zorunda kalmıştır. Aslında bu değişiklik onun bulunduğu ortama uyum sağlamasının zorunluluğuydu. Bu yüzden de çevresine genellikle kendi çıkarları doğrultusunda bakmıştır. Sanayileşmenin başlangıcı olan 1800'lü yıllara kadar insanın doğa üzerindeki tahribatı sınırlıyken, bundan sonra sanayileşme, fosil yakıtların bulunması ve yoğun olarak kullanılmaya başlanması, teknolojik gelişmeler ve dünya nüfusunun artması doğaya daha fazla müdahaleyi beraberinde getirmiştir.

Bugünkü uygarlık düzeyine ulaşılması, insanın doğaya egemen olma duygusu ve doğayı kendi istemleri doğrultusunda biçimlendirme çabaları doğal dengenin büyük ölçüde bozulmasına neden olmuştur. Günümüzde 'çevre sorunları' olarak ifadesini bulan söz konusu doğal dengenin bozulma olgusu; gerek ulusal düzeyde,

gerekse küresel ölçekte çözümlenmesi en öncelikli sorunlar içinde yer almaktadır. Bu sürecin temelinde ise ‘İnsanın Doğadan Kopması’ ve doğal kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanmaması yatmaktadır. Bu açıdan bakıldığında çevre ve doğa eğitiminin ve doğanın dilinin öğrenilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Çevre (Doğa) eğitiminin en kısa tanımı “doğanın dilinin öğrenilmesi”dir. Bu eğitimin sonucunda, eğitim süresi kısa dahi olsa katılanların dünya görüşlerinde köklü değişiklikler meydana gelir. Bir sentez ürünü olan doğada farklı disiplinlere ilişkin süreçler bir arada işlemiş, birbiriyle etkileşim içerisine girmiş ve sonuçta farklı ekosistemler, farklı peyzajlar oluşmuştur. Bu nedenle doğa eğitimi içeriği itibarıyla çok disiplinli bir karakter taşır. Yine bu nedenle, çevre eğitimi, “okul içi” ve “okul dışı” programlarının bir arada uygulanmasıyla gerçekleşir (Ozener, 2004).

Doğanın dilini en iyi anlayanlar herhalde Kızılderililerdi. 1871-1967 yıllarında yaşamış Tatanga Mani, doğanın dili ile ilgili düşüncelerini şöyle açıklar “Ağaçların konuştuğunu biliyor musunuz? Evet konuşurlar; kulak verirseniz, sizinle de konuşacaklardır. Asıl sorun dinlemenin bilinmemesidir. Oysa ben, ağaçlardan çok şey öğrendim; bazen hava, bazen hayvanlar, bazen de Yüce Ruh hakkında.” (Gök-türk Tunceroğlu, 2000)

Çoğu gönüllü kuruluş statüsünde olan kurumlar tarafından giderek yaygınlaşan ücretsiz dersler, programlar, kamp eğitimleri ailelerin, çocukların ve diğer katılımcıların çevre duyarlılığının artması hususunda önemli gelişmelerdir. Bu etkinliklerin en önemlilerinden biri TÜBİTAK tarafından 1999 yılında Termessos Milli Parkı’nda başlatılan “Milli Parklarda Bilimsel Çevre Eğitimi” başlıklı projedir. 2000 yılında Kaçkar Dağları Milli Parkı, 2003 yılında Kazdağı Milli Parkı ve 2004 yılında Kapadokya Milli Parkı ve çevresi eğitim alanı olarak eklenmiş böylece doğa eğitimi yapılan milli park sayısı dörde çıkmıştır (Ozener ve Yalçın, 2001). Bu sayı 2005 yılında 9 bölgeye, 2006 yılında 11 bölgeye, 2007 yılında 13 bölgeye ve 2008 yılında da 18 bölgeye çıkarılmıştır. 2009 yılından itibaren doğa eğitimi ve yaz bilim kamplarının birleştirilmesi ile 27 bölgeye ve 2010 yılında ise 49 bölgeye çıkarılmıştır. Proje kapsamında ilk yıllarda sadece üniversite öğrencilerine verilen eğitim, 2001 yılından itibaren üniversitelerdeki araştırma görevlileri, profesyonel turist rehberleri ve izcilik eğitimi yaptıran öğretmenlere de verilmeye başlanmıştır. Yaz bilim kamplarının da devreye girmesiyle ilköğretim ve ortaöğretim öğrencileri de projelerde yer almaya başlamıştır. 2010’lu yıllardan sonra ise daha çok özel bölgeler, özel gruplar ve özel konularla bu tür etkinliklerin devamının sağlanması yoluna gidilmiştir.

Programın sonunda, gençlerin doğaya bakma ve onu okumada kendilerine özgü bir tarz geliştirmeleri, doğanın biçim-renk ve estetiğindeki çeşitliliği, teklifi, özgünlüğü, doğadaki dengeyi algılayabilme becerisi kazanmaları, merak ve ilgi uyandırabilmek ve soru sordurabilmek amaçlanmaktadır (Ozener, 2003).

Ülkemizdeki gibi bu tür küçük ve veya diğer ülkelerdeki bazı olumlu gelişmelere rağmen dünyada insanların neden olduğu doğal alanların ve kaynakların tahribatı ve yok edilmesi hızla devam etmektedir. Eğer en kısa zamanda önlem alınmazsa, gelecekte oluşacak çevre konusunda eğitilmiş insan ordusunun bile koruyacağı bir doğal alan kalmayacaktır (Külköylüoğlu, 2006).

Günümüzde toplumlar teknoloji ve ona bağlı gelişen sanayinin salt parasal getiri elde etme anlayışının her türlü olumsuz olgularına rağmen belli bir doğa koruma bilincini oluşturma (Doğa ve Çevre Eğitim) düşüncesinde birleşmektedirler. Gelişmekte olan doğa koruma bilinci, ülke yönetimlerini ve uluslararası örgütleri sahip olunan doğal değerlerin evrenselliği düşüncesinde birleştirilerek bu alanlara bilimsel ölçütlere göre belli koruma statüleri getirmektedir. Geliştirilmeye çalışılan söz konusu koruma yapılarından en fazla kabul göreni ve yaygın olanı ise 'milli park' (ulusal park) statülerindeki korunan alanlardır.

Türkiye'de ise 2018 yılında İstiklal Yolu Tarihi Millî Parkı'nın ilan edilmesiyle 2019 yılı itibarı ile 43 adet milli park bulunmaktadır.

Önemli Bir Proje Uygulama Alanı: Beyşehir Gölü Milli Parkı

Bu milli parklardan Beyşehir Gölü Milli Parkı ve Konya çevresindeki önemli sulak alanlar, tarihi, coğrafik, arkeolojik ve kültürel bölgeleriyle önemli bir proje uygulama alanıdır. Akdeniz Bölgesinin "Göller Yöresi" olarak bilinen kısmında irili ufaklı birçok göl içerisinde, ekonomik konumunun yanında doğal güzelliği ile göze çarpan Beyşehir gölü, Ülkemizin üçüncü büyük gölüdür (653 km²). Beyşehir gölü, Toroslar arasında kuzeybatı güneydoğu yönünde uzanan bir çukurluk içinde yer alır ve üzerinde irili ufaklı 30'a yakın ada bulunur. Akşehir, Eğirdir, Burdur ve Acıgöl gibi göllerle birlikte Kuvaterner'e ait Orta Pleistosen'de oluşmuş göllerden biridir. Gölün oluşumunda karstlaşma ve tektonizmanın etkili olduğu belirlenmiştir. Suları tatlı ve alkali özelliktedir. Beyşehir gölünde 6 farklı familyaya mensup 9 tür ve 2 alttür balık yaşamaktadır. Göl faunası içerisinde en çok göze çarpan türler sazan (*Cyprinus carpio*), alabalık (*Salmo trutta*), çiçek balığı (*Acanthorutilus handlirschi*), gövce (*Alburnus alburnus*), tatlı su levreği (*Luioperca luioperca*), kızılkanat (*Chondrostoma regium*) gibi türler, su kaplumbağası ve yılanlar olarak ele alınabilir.

Beyşehir Gölü'nün çevresi yoğun yerleşme merkezleri ile dikkati çeker. Deniz seviyesinden 1116 m yükseklikte olan gölde derinlik en fazla 10 m.dir. Göl batı ve güneyde ormanlarla kaplı dağlarla sınırlanır. Kuzeyindeki Kızıldağ'da Toros sediri (*Cedrus Libani*), ardıç (*Juniperus*), karaçam (*Pinus nigra*), göknar (*Abies*) ve meşe (*Quercus*) türleri yer alır. Doğuda ise arazi genelde düzdür ve hububat tarımına açılmıştır. Gölde, özellikle kışlayan ve üreyen kuşlar açısından oldukça önemli 30

adadan en büyük olan Mada, Çeçen ve Hacı Akif adalarında yerleşim birimleri ve tarım alanları yer alırken, diğerlerinde ise nadiren küçük ve büyük baş hayvanlar otlatılmaktadır. Göl, batıdaki Anamas Dağları ile doğudaki Sultan Dağları'ndan gelen 27 dere ve çok sayıda kaynak ile beslenir.

Beyşehir Gölü kısa mesafeler içinde birbiriyle bağlantılı olan karasal ve sucul özellikteki farklı ekosistem mozaïği, birçok canlı türü için uygun özellikte habitat tiplerinin oluşmasına yardımcı olmuş, ülkemizdeki önemli sulak alanlardan biridir. Ev sahipliği yaptığı yırtıcı kuşlar nedeniyle Türkiye'deki "Önemli Kuş Alanı"ndan birisi olarak kabul edilmektedir. Bölgede, 52 familyaya ait 245 kuş türü tespit edilmiştir. Bu türlerden 72'si yerli, 84'ü yaz göçmeni, 47'si kış göçmeni ve 42'si transit göçerdir.

Göl alanı, 1991 yılında Birinci Derece Doğal Sit Alanı ilan edilmiştir. 1993 yılında göl ve çevresindeki biyolojik çeşitlilik açısından değerli alanlar, Isparta ve Konya illerine bağlı olan Kızıldağ ve Beyşehir milli parkları sınırları içine alınmıştır. Beyşehir Gölü, aynı zamanda Önemli Kuş Alanı ve Önemli Bitki Alanı'dır.

Ayrıca Beyşehir ve çevresi ülkemizde mağaracılık açısından ilk sıralarda yer alır. Bölgede karstlaşma ve mağara gelişimine uygun kireçtaşları son derece yaygındır. Bunun yanında doğal turizm değerleri ve rekreasyon alanları olarak milli park (flora toplulukları, fauna varlıkları, rekreasyon alanları), adalar, mağaralar (Dumanlı, Düdenyayla, Balatini, Körükini); tarihi ve kültürel değerlerin analizi ve turizm amaçlı kullanımı ile ilgili olarak Eflatunpınar Anıtı, Misthia Antik Kenti, Eşrefoğlu Camii, Kubadabad Sarayı, Kız Kulesi; sürdürülebilir bölgesel kırsal kalkınma örneği olarak Huğlu, Üzümlü, Beyteks (adidas) fabrikası ve Seydişehir Alüminyum fabrikası da önemlidir.

KAYNAKÇA

- Göktürk Tunceroğlu, A. (2000). Kızılderili Hikmetleri. Alfa Basım Yayım Dağıtım
- Külköylüoğlu, O. (2006). Çevre ve Çevre (İnsan Doğa İlişkisi). Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Vakfı Yay.
- Ozener F. S. ve Yalçın G. (2000). "Milli Parklarda Bilimsel Çevre Eğitimi", V. Uluslararası Ekoloji ve Çevre Sorunları Sempozyumu. Ed.: İlhami Kızıroğlu, Nelka İnanç ve Levend Turan), Ankara Alman Kültür Merkezi, ss. 64-76.
- Ozener, F. S. (2003). Ekoturizm Etkinliklerinde ve Ekoloji Temelli Çevre Eğitiminde Coğrafyanın Önemi. *E.Ü. Coğrafya Bölümü Sempozyumları 2. Coğrafi Çevre Koruma ve Turizm Sempozyumu*, s.51-54 16-18 Nisan İzmir-TÜRKİYE
- Ozener, F. S. (2004). Türkiye'de okul dışı çevre eğitimi ne durumda? Neler yapılmalı? V.Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi 5-8 Ekim 2004. Abant İzzet Baysal Üniversitesi: Bolu.